

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-628

16.6.2025

HELP Forsikring AS

Retts hjelp

Advokatforsikring – krav mot selger iht. kjøpsloven – sannsynliggjort at saken vil føre frem?

Sikrede hadde advokatforsikring og anmodet om bistand i anledning tvist med selger av et kjøretøy. Etter overtagelse 10.5.24 oppdaget sikrede feil ved kjøretøyet som tilsa at girkassen måtte skiftes. Han reklamerte 13.5.24 og 30.5.24 og viste til at han allerede ved rengjøring av kjøretøyet 11.5.24 hadde funnet skitne deler, herunder en kule som skulle holdt girspaken i riktig posisjon. Selger avviste 13.6.24 reklamasjonen. Selger bemerket at kjøretøyet hadde fungert slik det skulle, at sikrede ikke hadde opplevd problemer da han prøvekjørte det, og at sikrede var blitt informert om alle kjente forhold ved kjøretøyet tilstand. Etter at foretaket hadde bistått med å rette et erstatningskrav mot selger, og også innhentet en uttalelse fra forhandler A, avviste foretaket ytterligere advokatbistand, idet det mente det ikke var dokumentert et rettslig grunnlag etter kjøpsloven. Foretaket viste til at sikrede iht. kjøpekontrakten hadde påtatt seg en strengere undersøkelsesplikt enn den som fulgte av loven, og ikke kunne gjøre en eventuell mangel gjeldende etter vilkårene i kjøpekontrakten. Foretaket hevdet sikrede heller ikke hadde bevist at mangelen var til stede på kjøpstidspunktet. Sikrede var uenig og hevdet han hadde bevis som tilsa at han kunne vinne saken, herunder uttalelser fra sakkyndig A og L. Nemndas flertall kom til at sikrede ikke hadde sannsynliggjort at han hadde et krav mot selger, og at sikrede derfor ikke kunne kreve ytterligere advokatbistand.

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om sikrede har krav på dekning under sin advokatforsikring.

I forsikringens vilkårs pkt. 7.1 sto det at sikrede hadde rett til bl.a. «advokatbistand ved tvist» innen rettsområde «Varer og tjenester, herunder kjøps- og leiekontrakter ...» I vilkårs pkt. 8 var det oppgitt bl.a. følgende om «Medlemmets plikter»:

Medlemmet plikter å opptre lojalt overfor Selskapet, herunder oversende til Selskapet alle relevante dokumenter vedkommende har tilgang til, og som kan ha betydning for saken og dekningen under denne forsikringen. Videre er det en forutsetning at alle spørsmål fra advokaten besvares ærlig og etter beste evne. Medlemmet skal på eget tiltak straks gi opplysninger om alle forhold som kan ha betydning for saken, og skal stille seg til disposisjon, vise frem eiendom, gjenstander og dokumenter etc. i den grad saken krever det. [...]

Videre sto det i vilkårs pkt. 9.2 første avsnitt:

Forsikringen dekker advokatbistand så langt saken er omfattet av forsikringsvilkårene. Medlemmet skal gi HELP Forsikring AS redegjørelse for faktum og bevis slik at HELP Forsikring AS får tilstrekkelig grunnlag til å avgjøre dekningsspørsmålet, jf. Punkt 7. HELP Forsikring AS kan gjøre en ny vurdering av dekningsspørsmålet dersom det faktiske eller rettslige grunnlaget for saken endres. HELP Forsikring AS kan avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem. Advokaten avgjør til enhver tid hvilke skritt som skal tas i saken, herunder om og eventuelt når saken skal bringes inn for domstolene. Advokaten avgjør om og når saksbehandlingen skal avsluttes.

Sikrede anmodet 13.6.24 om advokatbistand under sin forsikring knyttet til en tvist mot selger. Sikrede hadde kjøpt et kjøretøy (Argo 750 HDI 2011-modell) på nettauksjon 22.4.24 for kr 115 000 inkl. mva. I kjøpekontrakten signert 24.4.24 sto det under pkt. 2 om «Salgsgjenstand» bl.a.:

Salgsgjenstanden er solgt 'som den er'. Kjøper er klar over at selgeren forutsetter at kjøperen har foretatt nødvendige undersøkelser av Salgsgjenstanden og akseptert den «som den er» på stedet for visningen. Kjøperen har all risiko for at slik undersøkelse eventuelt ikke er foretatt, herunder at avtalevilkårene er akseptert under denne forutsetning.

Etter å ha prøvekjørt og overtatt kjøretøyet 10.5.24, sendte sikrede følgende melding til selger 13.5.24:

Vi har rengjort maskinen grundlig og kort lite med den.
Upptackte då att vaxeln hoppar ur ibland och att den ar valdigt los i spaken mot vad de ska vara.
Det ar inget fel i sjalva lådan , men den fjaderbelastade kulan och dess hållare som ska hålla spaken i lage har ramlat ner.
Hittade delar från det vid rengoring (Se bild).
Det har måste ju vara i ordning innan bruk.
Har ni möjlighet att stå for delarna om vi monterar sjalva ?

Idet sikrede ikke fikk svar sendte han 30.5.24 en ny reklamasjon, og påpekte at selger i telefonsamtale før kjøpet hadde beskrevet kjøretøyet å være i bra stand, at det heller ikke i annonsen var informert om vesentlige mangler utover normal slitasje, samt at han og vennen hadde hentet kjøretøyet 10.5.24 på selgers plass og lastet det på tilhenger idet det så greit ut. Videre at:

När vi Lördagen den 11.05.2024 lastade av maskinen och tvättade rent samt testkörde den märkte vi att växelspaken var aningen 'lös' och ibland hoppade ur läge. Om man satte gummidamasken som finns runt själva spaken på sin rätta plats hoppade växeln ur direkt.

Vid tvätt hittade vi lösa delar nere i skrovet som visade sig tillhöra själva växelspaken , och som är till för att hålla den i rätt läge.

Dessa delar var mycket smutsiga och verkar ha legat i skrovet under en längre tid.

[....]

Det visade sig också att problemet med att växeln hoppade ur var mer komplex än tidigare antagande.

Växellådan har en spak nedtill med neutral / fram / back. Utöver det sitter ett hög / låg reglage uppe på instrumentbrädan.

Det visade sig att inte bara nedre spak 'hoppade ur'. Det var ibland även problem med att högväxel i övre spak inte alltid gick i , eller att även den hoppade ur trots att spaken var i läge.

Den 24.05.2024 uppsökte jag A Norge, [.....]

Han sa tveklöst att det här var ett mycket allvarligare problem som kommer utav att man har kört för länge utan 'kulan' som håller nedre spak i rätt läge. Det var den kulan (med mera) som vi hittade i skrovet. Han berättar att växellådan måste demonteras.

[....]

Om man läser konsumentköplagen , som är ungefär detsamma i Sverige och Norge står det därmed klart att detta fel är av väsentligt större dignitet än vad man med hänsyn till marknadsmässigt pris och objektets beskrivning kunnat förutse.

När det dessutom inte uppvisar sig konstant är det vid normal objektbesiktning på plats vid hämtning ett fel man inte alltid under dessa förutsättningar kunnat upptäcka.

Därmed faller ansvaret vad jag kan utläsa i detta fall till 100 % på säljaren.

Selger avviste 13.6.24 reklamasjonen, og opplyste at de ikke hadde brukt kjøretøyet mange ganger etter at det ble kjøpt noen år tidligere, men at det hadde fungert slik det skulle. Selger bemerket at heller ikke sikrede opplevde problem da han prøvekjørte, samt at de ikke hadde tilbakeholdt

informasjon, men informert om alle kjente forhold ved kjøretøyets tilstand.

Sikrede kontaktet foretaket for å få advokatbistand 13.6.24, og foretaket stilte så 27.6.24 spørsmål til forhandler i Norge (heretter kalt A) som ga følgende svar samme dag:

1. Hva er feil?

Feilen slik den er beskrevet er at kjøretøyet ikke har fremdrift når girvelgeren oppe på dashbordet settet i Høygirposisjon.

2. Hva er årsaken til disse feilene?

Det som ganske så sikkert har skjedd er at girspaken har blitt dratt ut i stedet for til siden ved skifte mellom Forover, Fri, og Bakover.

Dermed har en kule som skal holde girspaken i riktig posisjon falt ut bak holderen til denne spaken, slik at spaken blir helt løs fra side til side og at den da lett vil kunne hoppe ut av gir under kjøring (vedlagt bilde av kula).

3. Hva er omfanget av feilene?

Omfanget er at kjøretøyet ved ikke å fungere på Høygir kun har fremdrift i Lavgir og Revers (bakover). Dermed vil girkassen få ekstrem belastning internt, slik at drev og overføringer kan få store skader.

4. Når oppstod feilene?

Det er umulig å fastslå, men med flere forskjellige brukere av kjøretøyet i kommunen kan dette sikkert ha vært et problem over tid.

5. Er dette en vanlig feil på denne typen kjøretøy med tanke på alder og kilometerstand?

Nei – dette har ingenting med alder eller brukstid å gjøre, og er kun en følge av feil fra brukerens side. Vi har vært borti at denne kula har falt ut på et annet tilsvarende kjøretøy tidligere pga samme brukerfeil, men dette ble umiddelbart avdekket slik at det ikke oppstod følgeskader på girkassen.

6. Er det grunn til å tro at tidligere eier må ha merket feilene i sin eiertid?

Ja definitivt må tidligere brukere ha merket dette da girvelgeren ikke vil stå i riktig posisjon av seg selv, men må holdes på plass for at girkassen ikke skal falle ut av gir og fremdriften blir borte. Det er vel også ikke usannsynlig at dette ikke er blitt rapportert videre internt.

Generelt vil vi hevde at når det oppstår skade inne i en girkasse vil fragmenter fra de skadde delene raskt forplante seg og forårsake skader på mange andre drev og komponenter. Uten å ha demontert denne aktuelle girkassen et det da umulig å fastslå omfanget av skadene, men det er nok stor sjanse for at det ikke vil være lønnsomt å reparere.

Til orientering vil anskaffelse av en ny girkasse av samme type beløpe seg til ca kr 55.000 + mva levert O... samt at monteringskostnader tilkommer med ca 4-5 arbeidstimer – totalt da ca kr 60.000 + mva.

Foretaket informerte sikrede om at det fremgikk av uttalelsen fra A at «dette er en brukerfeil, og dermed ikke noe som plutselig har oppstått som følge av slitasje eller elde», men at det kunne være vanskelig å bevise hvem som hadde forårsaket dette.

Sikrede bemerket samme dag at han enda ikke hadde rukket å anvende maskinen, at feilen kom rett etter henting, at det derfor var klart at «... selger.. precis som ..A.. beskriver det , över tid med användning utan 'kulan' på plats orsakat detta», og uansett så skal dette «hålla längre än så för det priset vi gav. Priset är normalt för en felfri Argo av denna typen och i detta skick».

Foretaket påpekte at A i pkt. 4 skrev at «Det er umulig å fastslå, men med flere forskjellige brukere av kjøretøyet i kommunen kan dette sikkert ha vært et problem over tid», samt at det var sikrede som måtte sannsynliggjøre at feilen hadde oppstått før hans eiertid.

Foretaket sendte så krav til selger 10.7.24 om prisavslag på kr 75 000 inkl. mva., jf. kjøpsloven (kjl.) § 38. Det ble vist til at sikrede kort tid etter overtakelsen oppdaget at girspaken var løs, og at uttalelsen fra A tilsa at avviket sannsynligvis hadde oppstått som følge av at girspaken var dratt bakover slik at den fjærbelastede kula hadde falt av, slik at kjøretøyet ikke fungerte på høygir, men kun fremdrift i lavgir og revers, noe som medførte belastning på girkassen som igjen ville

medføre store skader. Det ble så anført:

Prinsipalt

Det anføres at selgeren har unnlat å gi opplysninger om 'vesentlige forhold' som selgeren 'måtte kjenne til', kjøperen 'hadde grunn til å rekne med å få' og som 'antas å ha innvirket på kjøpet', jf. § 19 (1) bokstav b.

Like etter overtakelse ble det avdekket feil ved girkassen. ..A.. uttaler at dette 'definitivt' er noe tidligere brukere må ha merket, ettersom giret ikke står i riktig posisjon selv, men faller ut og fremdrift forsvinner. Følgelig er dette noe selger 'måtte kjenne til'. Feil på kjøretøyet som medfører at fremdrift forsvinner, er klart et 'vesentlig forhold' som kjøper 'hadde grunn til å rekne med å få'. Når det gjelder innvirkningsvilkåret, henvises det til utbedringskostnadene. Det anføres at dette ville virket inn på kjøpet.

Det foreligger en mangel etter § 19 (1) bokstav b.

Subsidiært

Det anføres at kjøretøyet er i 'vesentlig dårligere stand' enn kjøper kunne regne med og at dette har 'innvirket på kjøpet', jf. § 19 (1) bokstav c. Det er ikke gitt opplysninger om noe annet enn normal slitasje og at kjøretøyet har gått 870 km. At kjøretøyet mister fremdrift og at girkassen som en følge av dette må byttes, er noe som medfører at tingen er i 'vesentlig dårligere stand'. Når det gjelder innvirkningsvilkåret, henvises det til utbedringskostnadene. Det anføres at dette ville virket inn på kjøpet.

Det foreligger en mangel etter § 19 (1) bokstav c.

Atter subsidiært

Det anføres at kjøretøyet «ikke svarer til opplysninger som selgeren har gitt om tingen, dens egenskaper eller bruk», og som kan antas å ha 'virket inn på kjøpet', jf. § 19 (1) bokstav a.

Det er kun gitt opplysninger om 'normal slitasje'. Det er ikke gitt noen opplysninger om kjøretøyets svært reduserte egenskaper og bruk. Når det gjelder innvirkningsvilkåret, henvises det til utbedringskostnadene.

Det foreligger en mangel etter § 19 (1) bokstav a.

Etter purring avviste selger kravet 18.11.24 med henvisning til kjøpekontraktens pkt. 2 og ga ellers følgende «Vurdering av kravet»:

Det fremstår som lite sannsynlig at girspaken var løs da kjøper overtok kjøretøyet. Kjøper testet og undersøkte salgsgjenstanden i over en time før salget ble gjennomført uten at det ble oppdaget avvik av noe slag. Det foreligger derfor ingen mangel ved salgsgjenstanden etter kjøpsloven § 19.

Subsidiært mener kommunen at i det tilfellet det var noe galt med girspaken på salgstidspunktet, er dette noe kjøper burde ha oppdaget ved undersøkelsen av kjøretøyet, jf. kjøpsloven § 20 (2).

Sikrede hadde etter dette en dialog med foretaket. Sikrede påpekte at selger etter eget utsagn hadde solgt ham en feilfri maskin, og han oppdaget ikke feilen med girspaken da han testkjørte. Feilen viste seg først «når vi på riktig testade den efter hämtning».

Foretaket påpekte at det ikke fremgikk av annonsen at kjøretøyet var feilfritt, og det vurderte at mangelsgrunnlaget ikke var tilstrekkelig dokumentert ved A sin uttalelse. Foretaket bemerket også at kjøretøyet var solgt «som den er», noe som var av betydning for om selger hadde oppfylt sin informasjonsplikt. Foretaket var videre av den formening at sikrede burde oppdaget det aktuelle om det stemte at han hadde prøvekjørt i en time, samt at det var behov for en uttalelse hvor det tydelig fremgikk at problemet forelå før sikrede overtok kjøretøyet, og at andre i kommunen hadde kjent til dette før avtaleinngåelsen.

Etter dette ble sikrede etter eget ønske bistått av ny advokat i foretaket, som påpekte at selv om A uttalte at det var en feil ved girkassen, så sa A ikke når feilen hadde oppstått. Advokaten vurderte derfor at det ikke var rettslig grunnlag for å rette videre krav i saken, og at det i så fall måtte bevises at feilen var til stede på kjøpstidspunktet, jf. kjl. § 21. Videre at dersom feilen var til stede på kjøpstidspunktet, og sikrede merket det, men ikke sa ifra, ville kravet være tapt. Advokaten påpekte derfor at sikrede måtte innhente en fagkyndig uttalelse, som sa noe helt klart om når feilen hadde oppstått og hvorfor den ikke ble avdekket mens sikrede prøvekjørte. Hvis det ble konkludert med at feilen hadde oppstått etter at han kjøpte varen, vil den ikke være mangelfull

etter kjøpsloven.

Sikrede hevdet 6.12.24 at feilen var oppstått under selgers eiertid, og forklarte at han og vennen ikke oppdaget feilen ved prøvekjøring fordi det var trangt inne på plassen der de skulle hente kjøretøyet, og ingen steder de kunne kjøre fort. Videre at:

Jag hade helt enkelt aldrig högväxeln i när vi körde den och lastade upp på vår trailer / vagn.

En Argo av denna typ svänger dessutom avsevärt bättre med lågväxeln i. Om man kör på högväxeln och svänger runt den på hårt underlag eller asfalt blir det mycket större påfrestning på bromsar och allt. Så kör man aldrig.

Därför kördes den endast på lågväxel i ... vid hämtandet.

Vid lastning måste det gå sakta och fint, och då kör man ju inte på högväxeln heller. Det är trångt på vagnen och man måste smyga upp i exakta mitten med liten marginal på sidorna..

Det gör man helt enkelt inte i hög fart.

Utöver det var det här felet totalt okänt och numera helt nytt för oss.

[....]

..A.. sa ju själv att den ende hos Kommune som KUNDE hantera den riktigt och som i början körde den hade slutat.

[....]

Sikrede innhentet så følgende uttalelse av 18.12.24 fra firma L som undersøkt girkassen:

Konklusionen är att ..sikrede.. under sin korta åga och extremt korta kortid omöjligt kan orsakat vaxellådans fel och symptom. Dvs att den inte drar på hogvaxel, medan den fortfarande går relativt feifritt på lågvaxel.

Felet har däremot med all sannolikhet uppkommit genom lång tids vårdslös hantering och mycket korning utan vaxellageshållare på plats av tidigare ågare, bru kare eller chaufförer.

I detta fall, en fjäderbelastad metallkula som kan trilla ur sitt läge pga felaktig och hårdhant hantering av vaxelspaken.

Vaxelspaken blir då foljaktligen ofta stående i varierende onaturliga lägen som under drift med tiden orsakar ett omfattande invandigt slitage på vaxellådan, vilket vidare medför att drivningen på hogvaxeln med tiden riskeras börja bli problematisk eller som har helt utebli.

Vaxellådans invandiga slitage sett ihop med maskinens förhållandevis låga kilometerantal på 897 km och årsmodell 2011 tyder på att det har handlar om årtal av felaktigt bruk innan felet till sist ger sig tillkänna.

Vaxellådans invandiga fel är av sådan art och omfattning att en reparation av densamma inte blir kostnadseffektivt/ aktuellt.

Maskinen står som sagt just nu på 897 km och stod enligt auktionens uppgifter på 870 km vid försäljningstillfället vilket bevisar ..sikredes.. ringa bruk.

Basert på denne uttalelsen vurderte foretaket 13.1.25 at det fremdeles ikke var tekniske bevis på at girkassen var ødelagt på kjøpstidspunktet, og viste til at uttalelsen ikke besvarte hvorfor sikrede ikke merket at den var ødelagt da han prøvekjørte den. Dette sammenholdt med økt undersøkelsesplikt som sikrede hadde samtykket til i kontrakten, mente foretaket dokumentet at det ikke var rettslig grunnlag for å gå videre med saken.

Etter samtale med sikrede 16.1.25 fastholdt foretaket avgjørelsen:

[....] Før du kjøpte kjøretøyet prøvekjørte du det. Første gang vi pratet sammen sa du det var i underkant av en time, i dag sa du det kun var omtrent 15 minutter, motpart har anført i overkant av en time. I din e-post 02. juli 2024 til tidligere advokat i saken, skriver du selv at du prøvekjørte i en time. Du avdekket ingen feil på kjøpstidspunktet og kjøpekontrakt ble inngått. Etter å ha brukt kjøretøyet i omtrent 27 kilometer, ble girkassen ødelagt. Første gang vi pratet sammen forklarte du meg at girkassen ble ødelagt under bruk, og at en kule da falt ut. I dag forklarte du meg at kulen allerede var løs da du kjøpte 'kjøretøyet'. Til din tidligere

advokat her i HELP, skrev du 18. november, at du prøvekjørte kjøretøyet, men fant ingen feil ved det. Feilen viste seg da dere 'på riktig testade den' etter henting. Saken preges av svært ulike forklaringer fra deg fra gang til gang, og vurderingen er i hovedsak basert på det vi har av skriftlighet fra deg, samt kjøpekontrakt og andre relevante dokumenter i saken opp mot lovens vilkår.

Det ble reklamert til selger, og selger har avvist kravet under henvisning til at det ikke er bevist at feilen var til stede på kjøpstidspunktet.

Du har i ettertid innhentet en ny uttalelse fra ..firma L.... Uttalelsen bekrefter at feilen oppstod etter at du kjøpte kjøretøyet og at det kan skyldes tidligere bruk og slitasje. Uttalelsen vurderer ikke hvorfor feilen ikke ble avdekket under prøvekjøringen før kjøpet.

Saken din reguleres av kjøpsloven, jf. § 1. Kjøretøyet er solgt 'som den er', og for at det skal foreligge en mangel må et av alternativene i kjl. § 19 være oppfylt. I tillegg må feilen ha vært til stede på kjøpstidspunktet for at den rettslig sett skal kunne utgjøre en rettslig mangel, jf. kjl. § 19.

Kjøpsloven er videre fravikelig, noe som betyr at partene står fritt til å avtale strengere eller mildere vilkår enn de som følger av loven. I denne saken har du og selger i tillegg blitt enige om en utvidet undersøkelsesplikt. Denne følger av kjøpekontraktens pkt. 2 der det står:

'Salgsgjenstanden er solgt som den er'. Kjøper er klar over at selgeren forutsetter at kjøperen har foretatt nødvendige undersøkelser av salgsgjenstanden og akseptert at den er 'som den er' på stedet på visningen. Kjøperen har all risiko for at slik undersøkelse eventuelt ikke er foretatt, herunder at avtalevilkårene er akseptert under denne forutsetning.

Dette betyr at du har akseptert et større ansvar for at du selv har undersøkt at alt var i orden ved kjøretøyet før kjøpet, enn den som følger av loven. Slitasje må man påregne på brukte ting og kjøretøy og dette utgjør ikke mangel ikke rettslig forstand.

Det følger videre av kjøpsloven § 20 andre ledd at 'har kjøperen før kjøpet undersøkt tingen eller uten rimelig grunn unnlatt å etterkomme selgerens oppfordring om å undersøke den, kan kjøperen ikke gjøre gjeldene noe som han burde ha oppdaget ved undersøkelsen'.

Du har i etterkant av saken sagt og skrevet at du ikke prøvde kjøretøyet på 'høyveksel' under prøvekjøringen. Dette til tross for at kjøretøyet ble prøvekjørt i en time, og at du ved signering av kjøpekontrakten uttrykkelig bekreftet at du hadde foretatt alle nødvendige undersøkelser av kjøretøyet og at du selv har all risiko for at undersøkelser eventuelt ikke er tatt. Hvis det nå anføres at feilen på girkassen kunne blitt avdekket ved å prøvekjøre den på 'høyveksel', vil du i alle tilfeller ha tapt et eventuelt krav, da du selv påtok deg ansvaret for å undersøke dette før kjøpet. Forbeholdet i kjøpekontrakten, i samsvar med kravene oppstilt i lovteksten, gjør at du ikke kan gjøre gjeldende dette som mangel i etterkant av kjøpet, da det klart er noe du burde avdekket på kjøpstidspunktet.

Du har følgelig selv risikoen for at du ikke prøvekjørte kjøretøyet tilstrekkelig før kjøpet.

Hadde du for eksempel inntatt et eget forbehold i kontrakten, om at du ikke prøvde kjøretøyet på 'høyveksel', og at du ville heve kjøpet om 'høyvekselen' ikke fungerte, kunne vi stått i en annen situasjon. Dette ble ikke gjort.

Du har videre selv brukt kjøretøyet i omtrent 27 kilometer etter kjøpet, før girkassen ble ødelagt. Etter din skriftlige forklaring til oss, ble girkassen ødelagt etter at du hadde prøvd kjøretøyet 'ordentlig'. I dette forstår man det slik at du prøvde det i høyere fart enn det du gjorde på kjøpstidspunktet. Dette impliserer at feilen kunne blitt avdekket på kjøpstidspunktet, hvis du hadde oppfylt undersøkelsesplikten din. Videre impliserer dette alternativt at feilen oppstod i etterkant som følge av din bruk. I uttalelsen du har innhentet i ettertid, bekreftes det at metallkulen kan falle ut og girkassen bli ødelagt ved feilaktig og hardhendt bruk av kjøretøyet. I e-posten du sendte til HELP, bekreftet du at du hadde prøvekjørt kjøretøyet i høyere hastighet og at det var da du merket at girkassen var ødelagt. Det følgelig til grunn, med bekreftelse fra L..., at girkassen ble ødelagt som følge av din bruk av kjøretøyet.

Sånn saken står nå, kan jeg ikke se at det vil kunne foreligge rettslig grunnlag til å rette videre krav i saken. Det at girkassen kan ha vært slitt på kjøpstidspunktet, har ikke betydning for spørsmålet om girkassen fungerte på kjøpstidspunktet. Du har kjøpt et brukt kjøretøy.

Etter min vurdering er det ikke bevist at kjøretøyet var mangelfullt på kjøpstidspunktet jf. kjl. § 21, og heller ikke at den er mangelfull etter kjl. § 19. Videre vil eventuelle bevis for at mangel kan ha vært til stede på

kjøpstidspunktet, falle bort grunnet forbeholdet i kontrakten i samsvar med kjl. § 20 annet ledd.

Sikrede klaget 17.1.24 på foretakets avgjørelse, og hevdet advokaten hadde misforstått. Han viste til at det ikke stemte at kulan, som skulle holde girspaken i riktig posisjon, hadde falt ut av sin plass i hans eiertid, idet den allerede var borte. Sikrede påpekte at «Körning av Argon utan denna kula på plats förstör växellådan, inte direkt utan med lång tids bruk. Dvs den var redan förstörd dock delvis fungerande vid avhämtningen». Sikrede viste til at det skyldtes brukerfeil, og at sakkyndige også hadde uttalt at det sikkert hadde vært et problem over tid, og at feilen ikke kunne ha oppstått i hans korte eiertid.

Sikrede bemerket at ingen kunne si eksakt hvor mange minutter han prøvekjørte kjøretøyet, at han aldri hadde sagt at girkassen ble ødelagt etter at han hadde kjørt den i 27 km, at han ikke ville signert ut kjøretøyet om han hadde oppdaget feilen, som viste seg å være uregelmessig. Sikrede påpekte også at det ikke var snakk om slitasje på et brukt kjøretøy, men feil bruk, samt at han ikke prøvekjørte på «H» på den trange plassen han hadde til rådighet for det, og fordi han ikke kunne kjøre den utenfor denne plassen pga. vegtrafikklovens regler. Sikrede skrev imidlertid «Men på de i fåtal mer öppna utrymmen testade jag ju den på H. Och med ett till en början intermittent fel kunde jag trots provkörning på H omöjligt upptäcka det på plats i K...». Sikrede hevdet ellers at uttalelsen fra L beviste at feilen var der før kjøpet, jf. kjl. § 21, og at den også beviste at feilen «först är intermittent och sen riskeras vara hela tiden», jf. kjl. § 20, slik at det var grunn til å gå videre med saken.

Klagen ble behandlet 28.2.25 av foretakets klagenemnd, som ikke tok den til følge. Sikrede sendte 10.3.25 klage til Finansklagenemnda.

Sikrede krever at foretaket bistår ham i saken mot selger, idet han mener hans bevis tilsier at han kan vinne saken. Sikrede hevder foretakets advokat har motarbeidet og villedet ham, og feilaktig påstått at han har vært uærlig. Han tror advokaten ble sur fordi han sa hun ikke forsto det tekniske og gjorde flere feiltolkninger. Sikrede anser det uforståelig at foretakets klagenemnd uten begrunnelse avviste hans klagesak. Han hevder advokaten har forvrengt og feiltolket det han har sagt for selv å fremstå feilfri. Han hevder han ikke har sagt at han ikke prøvekjørte på høygir, men at det var kun begrenset mulighet for det, og at han ikke ble gitt anledning til å oppdage feilen som han antar ble holdt skjult.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at saken ikke dekkes under advokatforsikringen. For det første fordi det ikke er dokumentert et rettslig grunnlag etter kjøpsloven. Sikrede påtok seg ved kjøpet en strengere undersøkelsesplikt enn den som følger av loven, og han kan ikke gjøre en eventuell mangel gjeldende etter vilkårene i kjøpekontrakten, jf. kjl. § 20 annet ledd. Foretaket hevder sikrede heller ikke har bevist at mangel var til stede på kjøpstidspunktet jf. kjl. § 21. Foretaket viser til at det av kjøpekontrakten fremgikk at kjøretøyet selges som den står, pr. kjørt og undersøkt av kjøper uten noen form for garanti. Det vises til at kjøretøyet var 17 år gammelt, og at det må påregnes feil og mangler. For det andre hevder foretaket at sikrede gjentatte ganger ga ulike muntlige og skriftlige forklaringer om sakens forløp, og at sikrede også ba advokaten korrigere sakens faktum, slik at det passet med lovteksten, med påstand om at dette er noe advokater gjør. Foretaket hevder det av den grunn har vært utfordrende å klargjøre saksforløpet, og at sikrede ikke har oppfylt sine plikter etter forsikringsvilkårenes pkt. 8.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på dekning under advokatforsikringen i foretaket.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Merete Anita Utgård, bemerker:

Flertallet slutter seg her til sekretariatets vurdering:

Sekretariatet vil vise til at du kun har krav på dekning av rettshjelpbehov som er omfattet av forsikringsvilkårene. Videre vil sekretariatet vise til at det er du som forsikringstaker/sikrede, som har bevisbyrden for at det i det enkelte tilfelle har oppstått et rettshjelpbehov (dekningsmessig forsikringstilfelle) som faller inn under vilkårene. Dette følger av Finansklagenemndas praksis, jf. eksempelvis FinKN 2012-595 hvor nemnda uttalte at 'Det er sikker praksis at det er sikrede som må dokumentere at skaden skyldes slike forhold som selskapet i henhold til vilkårene svarer for'.

Det står i vilkårspkt. 7.1 at sikrede har rett til bl.a. 'advokatbistand ved tvist' innen rettsområde 'Varer og tjenester, herunder kjøps- og leiekontrakter ...' I vilkårspkt. 8 er det bl.a. oppgitt følgende om 'Medlemmets plikter':

Medlemmet plikter å opptre lojalt overfor Selskapet, herunder oversende til Selskapet alle relevante dokumenter vedkommende har tilgang til, og som kan ha betydning for saken og dekningen under denne forsikringen. Videre er det en forutsetning at alle spørsmål fra advokaten besvares ærlig og etter beste evne. Medlemmet skal på eget tiltak straks gi opplysninger om alle forhold som kan ha betydning for saken, og skal stille seg til disposisjon, vise frem eiendom, gjenstander og dokumenter etc. i den grad saken krever det. [....]

Videre står det i vilkårspkt. 9.2 første avsnitt:

Forsikringen dekker advokatbistand så langt saken er omfattet av forsikringsvilkårene. Medlemmet skal gi HELP Forsikring AS redegjørelse for faktum og bevis slik at HELP Forsikring AS får tilstrekkelig grunnlag til å avgjøre dekningsspørsmålet, jf. Pkt. 7. HELP Forsikring AS kan gjøre en ny vurdering av dekningsspørsmålet dersom det faktiske eller rettslige grunnlaget for saken endres. HELP Forsikring AS kan avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem. Advokaten avgjør til enhver tid hvilke skritt som skal tas i saken, herunder om og eventuelt når saken skal bringes inn for domstolene. Advokaten avgjør om og når saksbehandlingen skal avsluttes.

Du krever advokatbistand knyttet til en tvist i anledning en kjøpekontrakt (kjøp av en brukt Argo 750 HDI 2011-modell). Sekretariatet legger til grunn at dette er tvist som i utgangspunktet omfattet av advokatforsikringen, idet det står i pkt. 7.1 at dekningen omfatter rettsområdet 'Varer og tjenester, herunder kjøps- og leiekontrakter'.

Foretaket har imidlertid avslått dekning på to grunnlag. Det har avslått bistand fordi det har vurdert det slik at saken ikke vil føre frem, jf. vilkårspkt. 9.2. I tillegg hevder det at det kan avslå dekning fordi du ikke har oppfylt dine plikter etter vilkårspkt. 8. Det begrunner dette med at du har gjort det utfordrende for foretaket å klargjøre saksforløpet, gitt ulike muntlige og skriftlige forklaringer om sakens forløp, og også bedt advokat korrigere sakens faktum, slik at det passer inn med lovteksten.

Sekretariatet vil først se på den førstnevnte avslagsgrunnen, herunder klausulen i pkt. 9.2 om at 'HELP Forsikring AS kan avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem'. Vi gjør oppmerksom på at nemnda tidligere har vurdert denne klausulen, bl.a. i FinKN 2024-1181, som gjaldt feil oppdaget på en brukt bil etter kjøp, og hvor det var spørsmål om foretaket kunne avslå sikredes krav om dekning for videre advokatbistand i tvist mot bilforhandler. I den saken konkludert nemnda med at denne klausulen måtte anses som en selvdømmeklausul som var ugyldig og i strid med forbrukeravtaledirektivet. Nemnda uttalte:

Av vilkårenes pkt. 9.2 fremgår følgende:

HELP Forsikring AS kan avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem. Advokaten avgjør til enhver tid hvilke skritt som skal tas i saken, herunder om og eventuelt når saken skal bringes inn for domstolene. Advokaten avgjør om og når saksbehandlingen skal avsluttes.

Nemnda har tidligere lagt til grunn at vilkår med denne ordlyden, gjerne omtalt som selvdømmeklausuler, er ugyldig, jf. eksempelvis FinKN 2022-584. Selvdømmeklausuler er uvanlige i norsk rett, og det foreligger relativt lite praksis som omhandler spørsmålet. Et avtalevilkår som gir den næringsdrivende i en avtale med en forbruker selv en ensidig rett til å fortolke vilkåret, er angitt som et eksempel på et urimelig avtalevilkår i bilag til direktiv 93/13/EØF (bilagets bokstav m). Direktivet er gjennomført i norsk rett, jf. Ot.prp. nr. 89 (1993-94), og selvdømmeklausulen må dermed uten videre sensureres etter avtl. § 37. Se også til sammenligning nemndas vurdering om tilsvarende

problemstilling i FinKN 2011-629. Nemnda finner det uheldig at foretaket fortsatt opererer med vilkår som nemnda tidligere har fastslått at er i strid med gjeldende rett.

Men, selv om selvdømmeklausuler ikke aksepteres, har foretaket likevel rett til å avslå dekning dersom det ut fra en objektiv forsvarlig rettslig vurdering med utgangspunkt i vanlige bevisregler ikke er sannsynlig at saken vil føre frem, se også FinKN 2015-340.

Det ovennevnte viser at klausulen i vilkårspkt. 9.2 om at foretaket kan 'avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem, er ugyldig'.

Foretaket kan likevel avslå dekning dersom det ut fra en objektiv forsvarlig rettslig vurdering, med utgangspunkt i vanlige bevisregler, ikke anses sannsynlig at saken vil føre frem. Sekretariatet vil derfor vurdere om foretakets avslag på videre advokatbistand var basert på en slik vurdering.

I anledning dette spørsmålet vil vi først minne om at det er du som har bevisbyrden for ditt krav, dvs. at du må sannsynliggjøre at det forelå en mangel ved salgsgjenstanden på kjøpstidspunktet som selger hadde ansvaret for. Det følger av kjøpekontraktens pkt. 2 at Salgsgjenstanden er solgt 'som den er'.

Forholdet reguleres av kjøpslovens bestemmelser, og det følger av kjl. § 19 om 'Ting solgt 'som den er'. Auksjonssalg.' at:

- (1) Selv om tingen er solgt 'som den er' eller med liknende alminnelig forbehold, foreligger mangel når
 - (a) tingen ikke svarer til opplysninger som selgeren har gitt om tingen, dens egenskaper eller bruk og som kan antas å ha innvirket på kjøpet,
 - (b) selgeren ved kjøpet har forsømt å gi opplysning om vesentlige forhold ved tingen eller dens bruk som han måtte kjenne til og som kjøperen hadde grunn til å rekne med å få, såframt unnlåtelsen kan antas å ha innvirket på kjøpet, eller
 - (c) tingen er i vesentlig dårligere stand enn kjøperen hadde grunn til å rekne med etter kjøpesummens størrelse og forholdene ellers.
- (2) Selges brukte ting på auksjon gjelder reglene i første ledd tilsvarende så langt de passer.

I utgangspunktet har en vare en mangel dersom den ikke er i samsvar med det som er avtalt. I vurderingen av om det foreligger en mangel må det ses hen til at du kjøpte et brukt kjøretøy, og at du hadde akseptert å kjøpe det 'som den er'. Det følger av kjl. § 19 at det likevel er noen begrensninger i hva du anses for å ha akseptert dersom kjøretøyet ikke samsvarer med opplysninger gitt av selger, om det er unnlatt å opplyse om vesentlige forhold som selger kjente til og om det er i vesentlig dårligere stand enn du hadde grunn til å regne med.

Sekretariatet kan ikke se at det er sannsynliggjort at selger har gitt uriktige opplysninger om kjøretøyet, jf. bokstav a. Spørsmålet blir så om selger har unnlatt å informere om vesentlige forhold ved kjøretøyet som du hadde grunn til å regne med å få og som ville hatt betydning for om du ville inngått kjøpet, jf. bokstav b.

Du hevder det forelå en feil ved kjøpet, som du først oppdaget rett etter kjøpet, og som tilsier at du må skifte girkassen, noe som er kostbart. Sekretariatet er i utgangspunktet enig i at dette normalt vil være en mangel etter kjøpsloven selv om kjøretøyet er solgt 'som den er'.

I dette tilfellet er det imidlertid uenighet mellom partene om denne mangelen oppsto før eller etter kjøpet.

I tillegg er det spørsmål, dersom feilen forelå allerede ved kjøpet, om det var noe du bure ha oppdaget før kjøpet, idet du hadde påtatt deg en særskilt undersøkelsesplikt, idet det sto i kjøpekontraktens pkt. 2 at:

Kjøper er klar over at selgeren forutsetter at kjøperen har foretatt nødvendige undersøkelser av Salgsgjenstanden og akseptert den 'som den er' på stedet for visningen. Kjøperen har all risiko for at slik undersøkelse eventuelt ikke er foretatt, herunder at avtalevilkårene er akseptert under denne forutsetning.

Spørsmålet blir så først om det er mer enn 50 % sannsynlighet for at feilen forelå før din eiertid, og om du også med mer enn 50 % kan sannsynliggjøre at dette ikke var noe du kunne ha oppdaget ved en forsvarlig undersøkelse av gjenstanden før den ble overtatt.

Slik saken er opplyst er sekretariatet noe i tvil med hensyn til om det er tilstrekkelig sannsynliggjort at feilen forelå før kjøpstidspunktet. Det at du informerte selger allerede 13.5.24 om at du ved rengjøring av kjøretøyet hadde funnet at 'den fjaderbelastade kulan och dess hållare som ska hålla spaken i lage har ramlat

ner', taler for dette. Informasjonen du sendte selger 30.5.24 taler også for at kulen allerede var ramlet ned da du overtok kjøretøyet. Du opplyste da at du hadde rengjort kjøretøyet allerede 11.5.24, dvs. dagen etter at du hentet det, og at du da hadde funnet kulen samt andre løse deler i skroget, og at disse delene var veldig skitne, slik at de syntes å ha ligget der i lengre tid. Du viste i tillegg til at du hadde oppsøkt A 24.5.24 og at A hadde gitt uttrykk for at det var et alvorlig problem som skyldtes at man hadde kjørt for lenge uten kulen som hoder nedre spak i rett stilling. A sier ikke i sin uttalelse av 27.6.24 når kulen ramlet ut, men at det er 'umulig å fastslå'. Det er likevel vår vurdering at svarene A her har gitt, og også uttalelsen fra L, kan tolkes i den retning du anfører. A antyder riktignok at man normalt ville oppdaget det raskt om kulen var falt ut, siden A svarer at det medfører at 'spaken blir helt løs fra side til side og at den da lett vil kunne hoppe ut av gir under kjøring ...'. A sier imidlertid at 'med flere forskjellige brukere av kjøretøyet i kommunen kan dette sikkert ha vært et problem over tid', noe som tyder på at A anser det for sannsynlig at dette ikke er noe som nødvendigvis har skjedd nylig. På den annen side kan A sin uttalelse også tyde på at brukerne ville oppdaget en slik feilen ved bruk av kjøretøyet.

Dersom det i sekretariatets videre vurdering forutsettes at feilen forelå før din eiertid, så blir neste spørsmål om du burde ha oppdaget den ved testkjøring før overtakelse, og derfor ikke kan påberope deg den.

Basert på dine skriftlige forklaringer gitt foretaket før klagen til Finansklagenemnda, så fremstår det for sekretariatet noe uklart hvordan du testet bilen før overtakelsen. Du skrev 6.12.24 'Jag hade helt enkelt aldrig högväxeln i när vi körde den och lastade upp på vår trailer/vagn', mens du 17.1.24 skrev at du ikke prøvekjørt på 'H' på den trange plassen selger hadde for maskinlager og ved lasting og at du ikke kunne kjøre den utenfor denne plassen pga. vegtrafikklovens regler. Du skrev imidlertid at 'Men på de i fåtal mer öppna utrymmen testade jag ju den på H. Och med ett till en början intermittent fel kunde jag trots provkörning på H omöjligt upptäcka det på plats i K...'. Ut ifra dette oppfatter vi deg slik at du hevder du kjørte noe på høygir, men at du ikke kunne foreta den testkjøringen på høygir som var nødvendig før overtakelsen pga. plassen stilt til rådighet for dette. Selv om du ikke har fremlagt noen dokumentasjon som dokumenterer dette nærmere, så utelukker ikke sekretariatet at dette kan være riktig.

Ut ifra dette oppfatter vi deg slik at du hevder du kjørte noe på høygir, men at du ikke kunne foreta den testkjøringen på høygir som var nødvendig før overtakelsen pga. plassen stilt til rådighet for dette. Selv om du ikke har fremlagt noen dokumentasjon som dokumenterer dette nærmere, så utelukker ikke sekretariatet at dette kan være riktig.

Spørsmålet blir i så fall om du under disse forutsetningene oppfylte din undersøkelsesplikt iht. kjøpekontraktens pkt. 2. Sekretariatet forutsetter for den videre vurderingen at du ville oppdaget feilen om du hadde kunnet foretatt nødvendig testkjøringen under høygir før overtakelse. Vi er klar over at du hevder dette ikke nødvendigvis er riktig fordi det dreide seg om en 'intermittent fel'. Sekretariatet finner imidlertid ikke at vi kan ta hensyn til dette, idet det er vår vurdering at dersom det skal legges til grunn at det var en feil som kun viste seg av og til, så er det heller ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at dette var en feil selger og/eller brukerne i selgers eiertid, 'måtte kjenne til', jf. kjl. § 19 bokstav b. Det er således vår vurdering at du under en forutsetning om en 'intermittent fel', uansett ikke har tilstrekkelig sannsynliggjort at du ville hatt et krav mot selger, som har solgt deg kjøretøyet 'som den er'.

Vi går derfor tilbake til forutsetningen om at du ville ha oppdaget feilen om du hadde kunnet foretatt den nødvendige testkjøringen under høygir før overtakelse. I et slikt tilfellet må det ses hen til at det i kjøpekontraktens pkt. 2 er presisert at kjøretøyet selges 'som den er' på stedet for visningen, og videre at 'Kjøperen har all risiko for at slik undersøkelse eventuelt ikke er foretatt, ...'.

Selv om det legges til grunn at du ikke fikk foretatt de nødvendige undersøkelsen på visningsstedet, så er sekretariatet kommet til at dette uansett er en risiko du som kjøper selv må bære, siden du valgte å overta kjøretøyet på disse betingelsene. Det står tydelig i kontrakten at du har 'all risiko' for dette. Vi vil bemerke at du kunne ha avstått fra å overta kjøretøyet, men at du valgte å overta det 10.5.24 uten å ta noe forbehold. Dersom du f.eks. hadde tatt et forbehold om at det var nødvendig med ytterligere prøvekjøring, så ville det i så fall vært opp til selger om du skulle få overta kjøretøyet på slike betingelser. Sett hen til at vi er kommet til at du ikke har oppfylt den særskilte undersøkelsesplikten du hadde påtatt deg iht. kontraktens pkt. 2, så finner vi det ikke nødvendig å vurdere vilkårene i kjl. § 19 bokstav c. Av samme grunn finner vi det heller ikke nødvendig å ta endelig stilling om feilen ved kjøretøyet forelå før eller etter overtakelsen.

Slik saken er opplyst for sekretariatet, så kan vi ikke se at du i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at kjøretøyet hadde mangler iht. kjøpekontrakten, som tilsier at du har et krav mot selger iht. kjøpsloven. Vi mener av den grunn at du ikke kan kreve ytterligere advokatbistand av foretaket under din advokatforsikring.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Nemndas mindretall, Fanny Helle, bemerker:

Mindretallet er enig med flertallet i at vilkårspkt. 9.2 er ugyldig, og at dette vilkåret ikke kan påberopes av foretaket.

Mindretallet har imidlertid kommet til at foretaket ikke kan påberope seg at saken, ut ifra en objektiv forsvarlig vurdering, ikke vil føre frem. Mindretallet mener det er mest sannsynlig at kjøretøyet hadde en mangel da den ble overlevert klager. Mindretallet er enig i at klager, gjennom kontrakten, har pådratt seg en særskilt undersøkelsesplikt. Mindretallet mener likevel at det er tvil om hvorvidt klager skulle oppdaget mangelen ved undersøkelse av kjøretøyet. Slik mangelen på kjøretøyet er beskrevet, fremstår det også som at det kan ha vært «vesentlig dårligere stand» enn klager hadde grunn til å regne med, jf. kjl. § 19 (1) c.

Slik saken er opplyst, mener mindretallet at det ikke er tilstrekkelig klart at saken mot selger ikke vil føre frem. Mindretallet har derfor kommet til at foretaket ikke kan påberope seg at saken ikke vil føre frem, og mener klager må gis medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).